

Kunstenaars duiken in waanzin

Tien jaar bestaat het noordelijk kunstcollectief 6kmperuur10mdiep. Dat viert de groep kunstenaars met de expositie *Waanzin* in Galerie Hoogenbosch in Gorredijk.

GITTE BRUGMAN

Hoewel waanzin van alle tijden is, leven we 'momenteel in veel opzichten in een waanzinnige tijd'. Dat schrijven projectorganisatoren Anneliet van Beelen en Ingeborg Entrop in het voorwoord van het boekje bij de expositie *Waanzin*. Ze doelen daarmee ongetwijfeld op de pandemie, fake news en andere 'gekmakende' fenomenen. Maar de kunstenaars hebben het thema soms heel anders uitgelegd, zo blijkt bij beschouwing.

Kunstcollectief 6kmperuur10mdiep werd in 2011 opgericht door kunstenaars uit de drie noordelijke provincies. De groep telt momenteel 21 leden. Enkelen die al tien jaar lid zijn, anderen die zich in de loop van het afgelopen decennium aansloten. Elk jaar kiest de groep een thema dat wordt uitgediept met films, lezingen en teksten, en leidt tot een expositie in Groningen, Friesland of Drenthe.

Dit jaar keken de kunstenaars naar de films *Mulholland Drive* en *Lost Highway* van David Lynch. Ze luisterden naar Henk Harbers, die vertelde over de ambivalentie van waanzin aan de hand van teksten uit Gross und Klein van Botho Strauss en uit *Kassandra* van Christa Wolf. Anneleen Louwes vertelde over haar tijd in het Kings County Hospital Center in New York, waar ze via *Beautiful Distress* als kunstenaar in residency verbleef.

Met al deze informatie in het achterhoofd kwam het collectief in september een week bijeen in Sanfiriden om nieuw werk te maken. Al zullen enkelen ook gewoon thuis, in hun atelier aan de slag zijn gegaan.

Wim Peters heeft geprobeerd nieuw houvast te creëren voor degenen bij wie de 'werkelijkheid' is vertekend en vertroebeld. Hij maakt een soort schuilplaatsen en onmogelijke boomhutten. Ook Wilma Drooger zoekt een veilig heenkomen in haar nesten. 'Om verstoting en verlaten tegen te gaan, tegen beter weten in', zo verklaart ze.

Sylvie Arrabito greep terug op Narcissus en Echo uit *Metamorpho-*

Marian Kramers heeft in haar schilderij angst en eenzaamheid vorm gegeven.

ses van Ovidius. Met foto's van spiegels in water laat ze een zelfbeeld zien 'dat niet te vatten is door beweging van water en licht'. Wie de microfoon bij haar installaties durft te vatten, kan de teksten lezen met een echo. Want Echo 'kan alleen herhalen wat een ander zegt'. Een vloek of een zegen?, vraagt Arrabito zich af, indachtig de 'beeld-boulimia op so-

cial media' en Echo's onmacht 'haar eigen stem te laten gelden'.

Waanbeelden spelen een rol in *De gekkenloger* van Anneliet van Beelen. Zij schildert scènes uit het verhaal van een Katwijkse zeillogger die in 1915 zeven weken na vertrek geheel gestript en stuurloos werd teruggevonden. Van de dertien bemanningsleden waren er drie op

gruwelijke wijze vermoord. Zij gingen onvoldoende mee in het verhaal van de godsdienstwaanzinnige Arie Vlieland, die aan boord mogelijk een ernstige psychose heeft gehad.

Hoe verbeeld je waanzin?, dacht Esther Ijssels, en zij doopte draden in acrylverf en ging daarmee tekenen. Een grillig lijnenspel is het gevolg. Evelyn van Oosterhout raakte geïnspireerd door de monstertekeningen van Jeroen Bosch en vatte die in klei. Janne Heida zag in de knoesten van hout vervormde windrozen, zoals die vroeger op landkaarten stonden. 'Het lijkt erop dat we nu met z'n allen behoorlijk de weg kwijt zijn'.

Henk Nijhuis ziet de wereld ten onder gaan aan klimaatverandering. Hij 'zet de tijd stil in het laatste uur dat nog rest', en schildert dat in somber zwart-wit. Ook Frea Sniijders greep naar zwart en vulde daarmee op landkaarten van enkele Europese landen de regio's waar geen wegen lopen. Daarnaast hield ze bij hoeveel pakketten er dagelijks bij de Biotoop in Haren werden afgeleverd en waar vandaan die werden verstuurd.

Op een andere manier zocht Ingeborg Entrop grensgebieden op: plekken tussen land en water en tussen

Evelyn van Oosterhout raakte geïnspireerd door de monstertekeningen van Jeroen Bosch en vatte die in klei.

Hij 'zet de tijd stil in het laatste uur dat nog rest'

feit en fictie. Via een koptelefoon hoor je het kabbelende water en vallende druppels. In de verte doet dit denken aan Japanse martelmethode, die gevangenen tot waanzin dreven... Pauline Kick hield zich bij haar eigen onderzoeksgebied en leverde twee grote 'kleischilderijen'. Vloeibare klei liep als waddegeulen over haar papier, waar ze met afgeverkte olie donkere delen aanbracht. 'Een schoonheid met een duistere kant.'

De wereld is als absurdistisch theater, vindt Marja Griede en vertaalt dit naar raadselachtige foto's. 'De meeste mensen denken bij waanzin aan heftige emoties, chaos en demonen', zegt Maya Vermeulen. Zij ziet de gekte juist in 'rechtlijnigheid tot het absurde doorgevoerd, (...) waar geen ruimte is voor een ander geluid'. En vertaalde dit naar een kartonnen reliëf waaruit geen ontsnappen mogelijk is.

'De zin van waan is veelal angsten beheersbaar maken', zegt Marian Kramers (ook beeldend therapeut). In haar schilderij heeft ze angst en eenzaamheid vorm gegeven. 'Hoe weet je dat iets onmogelijk is?', vroeg Carl Jung zich af. Deze vraag is het uitgangspunt van de installatie van Margriet Reinalda met tekeningen en filmpjes.

'Is het waanzin om ook schoonheid te zien in de overblijfselen van onze vleesconsumptie?', is de enige uitleg die Lia Brouwer geeft in het boekje. Zij dekte een tafel met allerlei kleurrijke gelatinepuddingen, die langzaam schimmelen, inzakken en oplossen.

Bij feesten als carnaval of zelfs op sociale media vinden we het leuk een masker op te zetten. Toch 'realiseren we ons vaak niet dat we eigenlijk iedere dag een masker dragen, waarmee we ons verstoppen voor anderen, of voor onszelf', aldus Liz Agostini. 'Dit rollenspel zie ik als een vorm van waanzin.'

Met verhalen kunnen mensen weer verbinding maken, laat Josefien Alkema weten. Zij werkte het afgelopen jaar op verschillende plekken aan Dagdelen, onder meer tijdens Monnikenwerk. Mensen verbeelden voor Alkema hun hun dag in tekeningen. Zij verwerkt deze niet alleen in collages en leporello's, maar ook in rubbings (frottage). 'Er ontstaan nieuwe structuren, een humuslaag van verhalen.' Ze citeert Floor Schepers: 'Als we een inclusieve samenleving willen, zouden we niet-begrijpen moeten kunnen verdragen, en erkennen dat kwetsbaarheid en onzekerheid onlosmakelijk onderdeel uitmaken van wie we zijn'. Een mooi uitgangspunt om al deze persoonlijke, symbolische en emotionele bijdragen mee te bezien.

Gorredijk - Galerie Hoogenbosch:
Stationsweg 66, vr t/m zo 12-17 u,
t/m 12 dec (leden van het collectief
zijn aanwezig op openingstijden),
www.6kmperuur10mdiep.nl